

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. I. An ex pragmatica sancti Ludovici sanctione prætensis Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus favor aliquis accrescat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

ex præcedentibus verbis patet) Opus enim hoc Pontificum, & Sacerdotum est; Sed ex abundantis omnes os iniquum obstruere volentes, licentiam præstamus omnibus, ut, qui in mente habet quid ambiguum de his, quæ decreta sunt ab hac sancta Synodo, hoc in medium exhibeat, & suscipiat satisfactionis salubre remedium. *Act. 10.* quæ est ultima octavæ Synodi.

65. Philippus Augustus, referente, ac in exemplum proponente S. Ludovico, cum à suis Officialibus moneretur, jurisdictionem Regiam à Iudicibus Ecclesiasticis usurpari, respondit, nolle se id perpeti, quam à Sacerdotibus cum scandalo dissidere. Utinam illius Regis posteris, non neglecta propria auctoritate, sed vindicata contra Regios Officiales Ecclesiasticæ, dissidijs, ac scandalis occurrerent. Dicitur de Rege Philippo Avo nostro (verba sunt S. Ludovici in documentis, quæ ante mortem filio suo primogenito scripsit, & quasi pro testamento reliquit, referente Guilhelmo de Nangiaco Monacho S. Dionysij in Francia) quod quidam de Consiliarijs suis dixit ei, quod multa damna infererent ei Ecclesiasticæ personæ, jura ipsius usurpando, & mirabantur multi, quod ita tolerabat. Cui Rex respondit: Bene credo, quod dicitis, sed quando cogito beneficia, quæ mihi Dominus contulit, melius volo pati, quam inter me, & Ecclesiam scandalum suscitare. Ama igitur, ô fili, personas Ecclesiasticas, & serva pacem earum, quantum poteris.

66. Quod spectat ad personas, peccatur à Iudicibus sæcularibus in tritam illam Iuriconsultorum regulam; *Actor sequitur forum Rei*, cum in actionibus, quas personales vocant, id est, quæ in personam diriguntur, non in rem aliquam temporalem, viros Deo consecratos, quantæcunque dignitate præfulgeant, ad sua tribunalia trahunt. Itaque, qui se sacrorum Canonum Custodes esse gloriantur, Canones, Clericos, & Regulares à foro sæculari arcetes, ita non servant, ut nullius alterius conditionis hominum major ibi copia videatur; quod in Clerum, & in Religiosos Ordines relaxationem, & sæcularium morum colluviem inducit, & maximum sacris Dei Ministris, & famulis contemptum conciliat.

67. Quæ in re tantum abest, ut dignitatis Episcopalis Christianis omnibus tantoperè reverendæ, atque ab antiquis Gallis tanto in honore habitæ, rationem habeant; ut in hoc suam eminere dignitatem arbitrentur, si Episcopos pro rebus etiam Divinis, & Ecclesiasticis, ad se venire compellant. Unde in aliquibus Senatibus pertinaciter retinetur, quamvis refragantibus edictis Regijs, usus vocandorum in iudicium Episcoporum ipsorum, non admissis Procuratoribus Fiscalibus, quos illic Promotores vocant, etiamsi de ordinationibus, vel sententijs mora sit controversa, quam Præsules, & Iudices tantum, cum sua ipsorum nihil interellet, pro sui officij munere tulerunt.

DISQUISITIO XV.

Ex quibus ulterioribus fundamentis taleæ ab abusu appellationes, aliæve Gallicanæ libertates, sed frustra, justificentur à Gallicanis Doctoribus?

§. I.

An ex pragmática sancti Ludovici sanctione præteritis Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus favor aliquis accretcat?

A Uthor tract. de libert. Eccles. Gallic. lib. 1. cap. 15. rem hanc ita prosequitur. Illustrissimus Petrus de Marca lib. 4. de concord. &c. cap. 9. n. 4. S. Ludovicum, qui decessit anno 1270. laudat primum libertatis Ecclesiasticæ restitutorem his verbis; Hinc gloriosissimo Regi prima debetur libertatis Ecclesiasticæ restitutio, quam suo edicto post mortem ipsius disciplinam in beneficiorum collationibus anno 1268. procuravit; quo uno capite contentiones inter Episcopos, & Romanam Curiam tunc ferè continuabantur. Ex quibus verbis duo consequentur: primum libertates Ecclesiæ Gallicanæ ante tempora S. Ludovici non nisi circa beneficiorum collationem violatas fuisse. 2. Violationem illam non longè ante tempora S. Ludovici contigisse.

Odiolum certè esset istud principium tum ex parte sanctæ Sedis, tum ex parte Gallie, cum Romani Pontifices ab antiqua disciplina recessisse supponantur, ut beneficiorum collationem usurparent, tantumque in eo fuisse abusum, ut sanctissimus Rex cum suis ecclesijs cohiberi, coactus sit. Invidiosa etiam res esset, quod Galli Summum Pontificem & Gallia ortum, cum alijs virtutibus, tum vel maxime propinquitatis carnalis in distribuendis beneficijs, & redditibus Ecclesiasticis, contemptu insignem, ceu tyrannum exiimarent, adversus quem invocanda fuisset potestas sæcularis, & in rejiciendis illius ordinationibus circa beneficiorum collationem, & Ecclesiasticorum proventuum, constituenda Ecclesiæ libertas. Sed plurima sunt, quæ certissime suadent, constitutionem illam S. Ludovici, quam pragmaticam sanctionem vocant, aut suppositam esse omnino, aut nihil adversus sanctam Sedem molitam fuisse.

Dum constitutio illa de beneficijs & alijs juribus Ecclesiasticis loquitur, nullam omnino Summi Pontificis, aut sanctæ Sedis mentionem facit. Cur igitur verba ejus tam odiosa interpretatione in illam partem detorqueantur? Ante illa tempora Ecclesia Gallicana injurias quàmplurimas circa suos redditus, titula beneficia, & circa disciplinam perpessa fuerat à laicis, ipsique malis, ut seculo obdolerat occasio, medicatus fuerat religiosus Rex. Ipsiemet Petrus de Marca lib. 3. cap. 1. citat extimas ejus litteras anno 1228. datas, quibus Ecclesiasticam libertatem, non adversus Curiam

Curiam Romanam, ut legenti evidenter patet, sed adversus hæreticos, aliosque raptores vindicaverat. Cupientes, (verba sunt illarum litterarum) in primis etatis, & Regni nostri primordijs illi servire, à quo Regnum recognoscimus, & id, quod sumus, desideramus ad honorem ipsius, qui nobis culmen dedit honoris, quod Ecclesia Dei, que in partibus vestris longo tempore fuit afflicta, & tribulationibus innumeris conquassata, in nostro dominio honoretur, & feliciter gubernetur. Unde de Magnorum, & Prudentum consilio statuimus, quod Ecclesie, & viri Ecclesiastici in terris constituti, prædictis libertatibus, & immunitatibus utantur, quibus utitur Ecclesia Gallicana, & eis plene gaudeant, secundum consuetudinem Ecclesie memoratæ. Et infra; Sanè quia Ruptarij solent devastare, ac demoliri terram prædictam, & quietem Ecclesie, & Ecclesiasticorum virorum turbare; statuimus, ut omnino Ruptarij illis expulsi, pax perpetua servetur in terra, ad quam servandam dent omnes operam efficacem. . . . Decima sanè, quibus fuit Ecclesia longo tempore per multam inhabitantium defraudata, statuimus, & ordinamus, quod restituantur Ecclesijs, & amplius Laici decimas non detineant, sed eas Ecclesias liberè habere permittant. Litteræ illæ S. Ludovici in alijs Innocentij IV. ad Reginam Gallie anno 1260. miris laudibus extolluntur. Ultraque in Archivo Narbonensi asservari, testatur Baluzius. De hujusmodi libertatibus adversus laicorum rapinas & tyrannides, intelligenda est pragmatica sanctio Christianissimi Regis; non adversus sanctam Sedem.

4. Carolus Fevret, quem certè Curie Romanæ nimis favisse, suspicabitur nemo, diserte affirmat, constitutionem illam Summi Pontificis jura non attigisse. Ista sunt ejus verba lib. 2. de abusu cap. 7. n. 3. Pragmatica S. Ludovici Regis non declarat, abrogatas esse præventiones, sed tantum beneficia esse ab Ordinarijs conferenda, juxta sancta decreta, & sanctiones Canonicas, que etiam potestatem, & superioritatem S. Sedis in spiritualibus adstruunt.

5. Verùm quidem est, Pragmaticam illam sanctionem, prout à recentioribus refertur, articulum completi de exactionibus Curie Romanæ, qui articulus c., hisce verbis continetur. Item exactiones, & onera gravissima pecuniarum per Curiam Romanam Ecclesia Regni nostri impostas, vel impostas, quibus Regnum nostrum miserabiliter depauperatum extitit, sive etiam imponendas, vel imponenda levati, aut colligi nullatenus volumus, nisi duntaxat pro rationabili, pia & urgentissima causa, vel inevitabili necessitate, ac de spontaneo, & expresso consensu nostro, & ipsius Ecclesie nostri Regni. Sed articulum illum falsè insertum esse, tam efficacibus argumentis convincitur, ut, si à cæteris non separetur, totam illam Pragmaticam falsam esse demonstrat.

6. Equidem integram illam suppositam esse, sentiunt etiam Scriptores Gallici, præsertim Eruditissimus vir Ludovicus Thomassin tom. 3. de benef. par. 4. lib. 2. cap. 11. n. 13. ubi asserit: Eam nullo solido fundamento, neque ullius Auctoris antiqui, & cui plena fides adhibetur, ca-

stimonio fulciri. Fufius & validius eam impugnat cap. 41. n. 4. ejusdem lib. & lib. 3. cap. 24. n. 17. sunt argumenta non pauca contra integram Constitutionem, sed sunt etiam specialia contra quantum articulum, qui solus, ut dixi, ad S. Sedem attineret.

7. Primò. Pragmatica illa à nemine allegata fuit usque ad tempus schismatis Avenionensis, & contentions Ecclesie Gallicanæ contra Pontifices, hoc est, ferè 200. annis à tempore, quo condita supponitur.

8. Secundò. Nec etiam tunc in lucem edita fuit, sed adhuc plusquam centum annis post eam allegationem, id est, anno 1515. in subsidium scilicet alterius Pragmaticæ sanctionis, à Carolo VII. tempore Concilij Basiliensis promulgatæ.

9. Tertio. Pluries typis excusa est sine articulo illo supra relato. Eo enim omisso refertur in Bibliotheca Patrum per Margarinum de la Bigne, Doctorem Sorbonicum tom. 6. cujus intrà 30. annos tres factæ sunt editiones Parisijs, cum privilegio, quarum ultima est anni 1609. Eodem modo habetur in Bibliotheca Patrum, Doctorum Colonienfium anno 1618. tom. 13. Cæsar Egassius Bulæus in hist. Univers. Paris. an. 1666. edita tom. 3. pag. 391. illam etiam exscribit absque illo articulo.

10. Quarto. Nullam habet verisimilitudinem, quod sanctus ille Rex, cuj tanta erat in sanctam Sedem reverentia, edicto solemnè Romanæ Curie Officiales, ut jurium Episcopaliū usurpatores comprimere voluisset, eos tantæ cupiditatis inculare, ut Regnum suum ab eis fuisse ad pauperiem redactum enuntiarer. Si qua fuisset adversus hanc Curiam querela; precibus, cohortationibus, monitionibus, vel, si vis, etiam minis significasset; non autem publicâ constitutione. Qui esset Christianissimus ille Rex erga sanctissimam Sedem affectus, anno sequenti demonstravit, cum inter alia, quæ filio suo monita, quasi hæreditariam successorem testamento conscripsit; duo ista præsertim commendavit; sis devotus, & obediens Matri nostræ Romanæ Ecclesie, & summo Pontifici tanquam Patri spirituali. Præmiserat; sis diligens, quod omnes subditi tui justitiâ, & pace fruantur; maxime autem persona Ecclesiasticæ & Religiosæ. Adducto dein Avi sui Philippi Augusti exemplo, qui ab Ecclesiasticis injuriam sibi fieri malebat, quàm cum eis contendendo, Ecclesiam scandalizare, sic concludit; Ama igitur, ô fili, personas Ecclesiasticas, & serva pacem earum, quantum poteris. Quis credat, Principem, qui filio exemplum proponit tolerandæ injuriæ ab Ecclesiasticis viris illatæ, dissidij cum eis vitandi causâ, anno præterito jugum non sibi, sed Regni sui beneficijs à Curia Romana impositum Pragmaticæ suæ sanctione compescere voluisse? Non erat certò mos adhuc inductus, nec à sancto illo Rege profectus est, auctoritatem Regiam sanctæ Sedis ordinationibus opponendi, sed potius Ecclesiam à laicorum vexationibus vindicandi.

Quinò. Anno 1268, quo condita fertur hanc

Disquis. XV.
DISQUISITIO
Ex quibus dicitur hanc sanctionem
de dicitur applicari, dicitur hanc
in quibus dicitur hanc sanctionem
s. l.
An ex pragmatica sancti Ludovici
dicitur hanc sanctionem applicari
beneficijs favor aliquo
conferri?
Auctoritatè de lib. 2. cap. 41.
cap. 17. rem hanc in præfatione
Bibliothecæ Patrum de Marca lib. 4. n.
et. cap. 4. n. 4. S. Ludovici, qui
anno 1270. laudè primam libertatem
Gallicæ religionem hinc veritas; in
suis Regi prout dicitur libertatem
sua restituit, quam suâ dicitur ipsi
juris in beneficium collatam
pervenit; que non capere licentiam
juri, & tantam Curiam nullo modo
tu. Ex quibus verbis dicitur
primam libertatem Ecclesie Gallicanæ
tempore S. Ludovici non tantum
non collationem violatam fuisse, sed
non illam non longe antea tunc
non contigisse.
Quoniam certè esset dicitur
ex parte sanctæ Sedis, non vult
cum Romano Pontifice ab hanc
recedisse hanc sanctionem, ut hanc
libertatem usurparet, tanquam
etiam, in sanctissimis Rex dicitur
contineri, coactis sic. tantam
esset, quod Cæsar Summum Pontificem
la ortum, cum alij virtutes, ut
sime propinquitas carnis in illi
beneficijs, & rebus Ecclesiasticis
tu iniquum, et tyrannum curiam
versu quem in curia hanc
lata, & in reprobis dicitur
circa beneficiorum collationem
fiorum poverunt, collationem
libertatis. Sed prout hanc
laudent, collationem illam
quam pragmaticam sanctionem
hanc hanc hanc hanc hanc
sanctam Sedem moliant fuisse.
Dum confitetur illa de hanc
juribus Ecclesiasticis loquitur
nd Summi Pontificis, non laudè
tionem hanc. Cur igitur vult
sâ interpretatione in illam partem
nor? An illa temporæ Ecclesie
juris quamplurimas circa hanc
fuerat à laicis, quæ modo, ad
rat occulte, neque hanc hanc
Iplinet fens de Marca lib. 4.
eximias eas servat anno
bos Ecclesiasticam libertatem.

tas
sic
ica

hæc Pragmatica, S. Ludovicus ad secundam in terram sanctam expeditionem cum Summi Pontificis consilio se accingebat. Quare improbable omnino est, sanctissimum illum Regem immoderatas Officialium Curia Romanæ exactiones Papam celaturum fuisse, iisque remedio ipsi Pontifici probroso (cùm in eum recideret Officialium culpa) occurrere maluisse.

12. *Sexto.* Præsertim cùm tunc temporis Ecclesiæ præflet Clemens IV. Natione Gallos, alienissimus ab omni avaritia, & carnali in parentes affectu, quorum occasione bona Ecclesiastica sæpe cumulantur, & dilapidantur. De illo Pontifice sic loquitur Genebrardus ad annum 1265. *Optimus Pontifex bona Ecclesiæ optimè dispensavit. Cùm duas filias ex mortua uxore ante Pontificatum suscepisset, uni in Monasterio collocatae triginta tantum libras dedit. Alteri 300. libras dotis nomine, Clerico Nepoti tres præbendas habenti, duas abstulit, se dicens Deo, non carni, aut sanguini acquisere.* An igitur sub tali Pontifice opus fuisset, ut S. Ludovicus edicto suo Romanæ Curiaë rapacitatem siteret, aut beneficiorum, & Bonorum Ecclesiasticorum administrationem & usum, quæ res ad Ecclesiæ jurisdictionem propriè pertinet, Pragmaticâ sanctione moderaretur.
13. Si quod fuisset tunc temporis exactum ab Ecclesiâ Gallicana subsidium, non nisi ad juvandum in expeditione bellica S. Ludovicum, impendendum fuisse, prudentissimus quisque judicaret.

§. II.

Referuntur argumenta ex Carolo Ferrer de appellationibus ab abusu deducta, unâ cum responsionibus, atque conclusio-
ne super ijs reflexivâ.

ARGUMENTVM I.

14. Hujus ratio deducitur tum in possessionem, tum in hoc, quod nullus alius Iudex præter Senatus Regios, possit cognoscere de illis appellationibus, cùm in ijs agatur de jurisdictione ab Ecclesiasticis usurpatâ.

Responsio.

15. *A*uthor *tract. de libert. Eccles. Gallicana cit. lib. 12. cap. 13.* respondet 1. prætenlarum appellationum possessionem neque antiquam, neque pacificam esse, ut evidenter demonstrant acta Cleri Gallicani, inter quæ multa sunt monumenta, quibus constat, Episcopos apud Reges sæpè apertè orâsse adversus illum usum, quem superiori sæculo vetustiore non esse, jam vidimus: cumque desperarent, se integrâ mali sanationem consecuturos, levamen saltem frequenter postulârunt.
2. *Gratis & sine fundamento dici, in illis appellationibus, cùm agatur de jurisdictione usurpatâ, nullum alium Judicem, præter Senatum Regium posse cognoscere. Quid enim, si Princeps, aut Senatus declararet, ius*

jurisdictionis esse, de rebus fidei decernere, ad nullum alium pertineret de controversiâ circa mysteria Religionis judicium ferre? Et, si id ab Episcopis tentaretur, contendentes partem illam Episcopalis juris esse, solæ Curia Regia Judices essent illius quæstionis de competentia, ut vulgò nuncupatur? Dices, Nullum esse illius mali periculum in Gallia, ubi omnes profitentur, auctoritatem Regiam illuc usque non pertinere. Ita quidem, exceptis hæreticis publicis, olim sentiebant Gallicani. Sed metuendum est, ne Officiales Regii, quorum plerique tunc sibi præclarè suo defuncti officio videntur, cùm deprelta Ecclesiæ dignitate, Regiam extulerint, postquam disciplinam, quæ, ut ait S. Cyprianus *lib. de disciplina & habitu Virginum, Retinendum fidei est, ad secularia tribunalia pertraxerunt, fidem denique ipsam Principum judicij submittant.* Nec vanum esse timorem, ostendimus in conclusione.

Nisi Officiales bonâ fide discernant, & agnoscant, quid ad Ecclesiasticam, quid ad laicam jurisdictionem pertineat, & unaquæque sibi suas partes vindicet, nullus erit dissidiorum finis; quibus in controversijs, licet propter potentiam temporalem plerumque prævalent Laici, non sine gravi animarum suarum detrimento, non dubito, quin de jure finium regundorum judicium ad Ecclesiasticum potius pertineret tribunal.

ARGUMENTVM II.

Hujus ratio desumitur ex eo, quod Senatus Regius non solis Laicis; sed etiam Clericis consistet, adeoque sit mixtum Corpus, non merè laicum.

Responsio.

*A*uthor *disquisition. cit. cap. 13. à n. 5.* sic respondet. Verum quidem est, Senatum Comitiorum generalium loco successisse, atque ita, quemadmodum olim, ex quo Clodoveus Catholicam fidem suscepit, Episcopi juxta consilium S. Remigij, Consilij Regij, ac generalibus Conventibus, seu Placitis, & Parliamentis (ijs enim nominibus indistinctè nuncupabantur) interesse solebant; ita constitutis Curia Parliamentorum, ut in loco permanentes, jus omni tempore dicerent, inter laicos concripti sunt etiam Clerici; & dum intermissus fuit mos eligendorum ex Clero Consiliariorum, instituit Clerus apud Reges, ut restitueretur; sperans nimirum fore, ut Clerici fidiorem operam navarent, ad impediendas Ecclesiasticæ jurisdictionis à laicis usurpationes. Verùm ridiculum est, adeo Parliamentis jus decidendarum causarum Ecclesiasticarum tribuere, quod aliqui ex Consiliarijs Clerici sint. Illorum enim numerus adeo exiguus est, ut in tanta laicorum multitudine pro nihilo reputandus sit. Nec ad sunt, ut res Ecclesiasticæ judicialiter tractentur cum secularibus negotijs, alioquin enim par saltè Ecclesiasticorum, & Laicorum